

2de vergadering

Woensdag 22 september 2004

Aanvang 14.00 uur

Voorzitter: Weisglas

Tegenwoordig zijn 132 leden, te weten:

Van Aartsen, Aasted Madsen-van Stiphout, Adelmund, Albayrak, Algra, Aptroot, Van As, Atsma, Azough, Van Baalen, Bakker, Balemans, Van Beek, Blok, Blom, Van Bochove, Boelhouwer, Bos, Brinkel, Bruls, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, Cornielje, Çörüz, Crone, Van Dam, Depla, Dezentjé Hamming, Dijkma, Dijsselbloem, Dittrich, Douma, Dubbelboer, Duyvendak, Van Egerschot, Eski, Ferrier, Van Fessem, Fierens, Geluk, Van Gent, Gerkens, Griffith, De Haan, Van Haersma Buma, Halsema, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Heemskerk, Van Heemst, Herben, Hermans, Hessels, Van Heteren, Van Hijum, Hirsi Ali, Hofstra, Ten Hoopen, Huizinga-Heringa, Jager, Joldersma, Jonker, Kant, Karimi, Koomen, Koopmans, Kortenhorst, Koşer-Kaya, Kraneveldt, De Krom, Kruijssen, Van der Laan, Lambrechts, Lazrak, Leerdam, Van Lith, Luchtenveld, Marijnissen, Mastwijk, Van Miltenburg, Mosterd, Nawijn, De Nerée tot Babberich, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Van Oerle-van der Horst, Omtzigt, Oplaat, Örgü, Ormel, Rijpstra, Rouvoet, Samsom, Schreijer-Pierik, Slob, Smeets, Smilde, Smits, Snijder-Hazelhoff, Spies, Van der Staaij, Sterk, Straub, Stuurman, Szabó, Tichelaar, Timmer, Timmermans, Tjon-A-Ten, Varela, Van Velzen, Vendrik, Verdaas, Vergeer, Verhagen, Vietsch, Visser, Van der Vlies, Vos, Bibi de Vries, Jan de Vries, Klaas de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Waalkens, Weekers, Weisglas, Wilders, Van Winsen, De Wit en Wolfsen,

en de heren Remkes, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Donner, minister van Justitie, Brinkhorst, minister van Economische Zaken, De Geus, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, De Graaf, vice-minister-president, minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties, Nicolaï, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, en mevrouw Van der Laan, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Van Dijken en Tonkens, wegens ziekte;

Rambocus, wegens ziekte, ook morgen;

Duivesteijn en Kalsbeek, wegens verblijf buitenslands, ook morgen;

Van Dijk, Eijsink, De Pater-van der Meer, Verbeet en Verburg, wegens bezigheden elders;

Stuurman, wegens bezigheden elders, alleen voor de avondvergadering.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Ingekomen zijn twee beschikkingen van de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal waarin zij mededeling doen van aanwijzing van het lid Van Winsen tot lid in de bestaande vacature en het lid Ormel tot plaatsvervangend lid in plaats van

het lid Van Winsen in de Navo-Assemblée.

Deze beschikkingen worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De overige ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van orde.

Vragen van het lid Jager aan de minister van Justitie over **de tekortschietende beveiliging in de Bijlmerbajes**.

□

De heer **Jager** (CDA): Voorzitter. Mijn fractie heeft met stijgende verbazing en verontwaardiging kennis genomen van een bericht in De Telegraaf van 18 september jongstleden over de Bijlmerbajes. Hoe kan een sleutel van het gevang nu terecht komen bij de pers? Het gevangeniswezen is er immers bij gebaat dat sleutels bij slechts enkelen in beheer zijn. Ik stel hierover de volgende vragen.

1. Hoe is het mogelijk dat de desbetreffende sleutel bij de journalist terecht is gekomen?

2. Hoe wordt er binnen de Bijlmerbajes, maar ook in het algemeen, omgesprongen met de protocollen op dit punt?

Jager

3. Welk onderzoek denkt de minister naar aanleiding van dit voorval in te stellen en denkt hij daarbij eventueel ook aan de Rijksrecherche? Het kan toch niet zo zijn dat de integriteit van het personeel hierbij in het geding is?

4. Hoe zit het met de screening van het personeel dat via de dienstingang naar binnen komt? Dit vraag ik mede naar aanleiding van het bericht, omdat daarvan melding werd gemaakt.

Minister **Donner**: Voorzitter. Laat er geen misverstand over bestaan dat veiligheid voor het kabinet een belangrijk speerpunt is, niet alleen buiten de gevangenissen, maar ook daarbinnen. Veiligheid is een regelmatig terugkerend onderwerp op alle niveaus van de organisatie en ook voorwerp van overleg met medezeggenschapsorganen en vakorganisaties. Over het algemeen is het met de veiligheid binnen onze penitentiaire inrichtingen goed gesteld. Er doen zich uiteraard incidenten voor, maar die zijn in deze sector onvermijdelijk. Het aantal ontvluchtelingen uit de gesloten inrichtingen is echter laag en over de afgelopen jaren blijft ook het aantal suïcides verhoudingsgewijs laag, rekening houdend met de toename van het aantal gedetineerden. Een in 2003 gehouden survey bevestigt dit positieve beeld. Een incident of een zware beschuldiging wordt altijd door de directeur onderzocht en beoordeeld. De wijze waarop dit gebeurt, is afhankelijk van de ernst van het incident. De directeur kan onderzoek uitvoeren met inschakeling van het eigen personeel, maar ook de expertise van het hoofdkantoor inschakelen, zoals het bureau Integriteit en Veiligheid.

Ik kan geen antwoord geven op de vraag hoe de sleutel bij de pers terecht kan zijn gekomen. Als ik dat wist, zouden er al maatregelen zijn getroffen. Wel zijn er de afgelopen tijd drie sleutels verdwenen. De eerste was in februari, de tweede in juni en de derde in augustus. Naar aanleiding van de vermiste sleutels zijn onderzoeken verricht. Die naar de twee laatste vermiste sleutels waren wel grondiger dan het onderzoek naar de eerste. De sleutels zijn uitsluitend bruikbaar voor de liften. Zij geven dus geen toegang tot de rest van het gebouw. Je kunt er

ook niet mee naar binnen of naar buiten gaan. Dat doet niets af aan het feit dat de sleutel de gevangenis uit is gesmokkeld. Ten tijde van de verdwijning van de sleutel liep er in de penitentiaire inrichtingen Overamstel al een rijksrecherche-onderzoek, mede naar aanleiding van de constatering dat er bij cel-controles regelmatig smokkelwaar werd aangetroffen. Vanwege het feit dat daarbij vragen over de integriteit van het personeel aan de orde kwamen, is dat onderzoek indertijd aan de rijksrecherche uitbesteed. Zij heeft voor de zomer van dit jaar gerapporteerd. Dat rapport is nu aanleiding voor maatregelen in P.I. Overamstel. Omdat er een bepaald beeld is ontstaan, heb ik de overige inrichtingen verzocht om hun veiligheidsmaatregelen opnieuw door te nemen. Dan wordt duidelijk waar het aan schort. Dit is belangrijk met het oog op de vele veranderingen die de komende tijd in de penitentiaire inrichtingen worden doorgevoerd. Vanuit het veld kwamen er ook om die reden signalen over de veiligheid in de inrichtingen. Daarom heb ik de inrichtingsdirecteuren verzocht om hun veiligheidsprocedures gericht te checken.

De heer **Jager** (CDA): De minister zegt dat de recherche een rapport heeft opgemaakt na in juni het onderzoek te hebben afgerond. Direct daarna heeft het laatste voorval met de sleutel zich kennelijk voorgedaan. Wordt dit nog onderzocht of heeft het plaatsgevonden in de periode dat het onderzoek liep?

Minister **Donner**: Nee, de incidenten met de sleutels worden apart onderzocht. Het onderzoek van de rijksrecherche ging meer in het algemeen over de vraag hoe dingen in en impliciet ook uit de gevangenis kwamen. Een aantal tekortkomingen en gebreken zijn daarbij aan het licht gekomen. Aan de verbetering daarvan wordt nu gewerkt. Alleen het incident met de laatste sleutel heeft plaatsgevonden na het onderzoek van de rijksrecherche; dat met de eerste twee sleutels niet. Eerlijk gezegd, kan ik geen antwoord geven op de vraag wanneer die sleutel in de pers kwam.

De heer **Jager** (CDA): Worden ten gevolge hiervan nog sancties

opgelegd aan het personeel, voor zover hiertoe aanleiding is?

Minister **Donner**: Als er aanleiding toe is, volgen er sancties.

De heer **Straub** (PvdA): Voorzitter. Het gaat niet alleen om de sleutel. Er is ook opgemerkt dat de controle bij de dienstingang nogal wat lacunes vertoont. In het bericht staat dat een aantal van deze zaken bekend was bij de directie. Ze zouden terug te vinden zijn in de notulen van de directie. Ook staat in het bericht dat vijf mobiele telefoons, 700 gram cocaïne en 30 meter touw als contrabande in de bajes zijn aangetroffen. Er is dus van alles aan de hand. Volgens het bericht zijn er bij de Abva/Kabo zeer veel klachten van het personeel binnengekomen. Heeft de minister niet eerder het signaal ontvangen dat actie is vereist tegen wat er allemaal aan de hand is? Wat heeft de directie in Amsterdam reeds ondernomen naar aanleiding van alle klachten?

Minister **Donner**: Volgens de berichtgeving zou er 700 gram cocaïne, 30 meter touw enz. zijn aangetroffen. Die 30 meter touw zijn in 1994 aangetroffen. De 700 gram cocaïne bleek achteraf zeepoeder te zijn. Tien jaar geleden is de Semtex na een uitbraak aan de orde geweest. In die zin moet de heer Straub de berichtgeving nemen voor wat die is. Er waren inderdaad signalen. Ook was daarna al een rijksrechercheonderzoek gaande. Om die reden neem ik de signalen nu serieus. Wel moet gezegd worden dat een groot aantal incidenten van de afgelopen jaren in de media is samengevoegd, voor zover die zich al hebben voorgedaan.

Dat doet er niet af dat ik het volledig met de heer Straub eens ben dat de veiligheid een belangrijk punt is, ook die van de samenleving. Deze berichtgeving is daarom aanleiding voor mij om ook de directeuren van andere inrichtingen te vragen, hun eigen veiligheidsprocedures nog eens door te nemen.

De heer **Straub** (PvdA): De minister zegt dat enkele zaken dateren van een aantal jaren geleden, maar de verbouwingen en de berichten over bouwvalligheids zijn van recente tijd. De berichten van personeel dat er een lek zit, zijn er al wat langer. Wat is er

Donner

nu concreet ondernomen om dat soort zaken tegen te gaan?

Minister **Donner**: Daarvoor was het onderzoek van de Rijksrecherche, juist omdat er vragen aan de orde kwamen over de integriteit van personeel. In dit kader worden nu stappen ondernomen, die ik niet hier in de Kamer uiteenzet. De aanbevelingen van het rijksrecherche-onderzoek worden uitgevoerd.

Vragen van het lid Vendrik aan de minister van Economische Zaken en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over **de vraag of, en zo ja afhankelijk van welke condities, er sprake kan zijn van een nog verdere versoering van de WW.**

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter. Veel burgers in dit land vragen zich af waar dit kabinet in vredesnaam mee bezig is. Het wil maar niet lukken om dat helder over het voetlicht te brengen, zo hebben wij gemerkt. Nieuw is nu dat het kabinet ook zelf niet meer lijkt te weten wat het wil. De afgelopen dagen spraken de ministers Brinkhorst, De Geus en Zalm over de toekomst van de verzorgingsstaat en vooral over de toekomst van de WW. De WW, die al zo fors is aangepakt door dit kabinet. De WW, die nu zo belangrijk is, omdat steeds meer mensen onder dit kabinet werkloos worden en blijven.

Minister Brinkhorst heeft gezegd: "Dit kabinet is nog lang niet klaar met de hervorming van de verzorgingsstaat, wij staan pas aan het begin." Over de WW zei hij: "Over de WW praten wij door, daarover zijn in het kabinet afspraken gemaakt."

Minister De Geus heeft echter gezegd: "De hervormingsagenda op het terrein van de sociale zekerheid is compleet", en over de WW zei hij gisteren dat er geen nieuwe bezuinigingen komen. Ik citeer hem: "En zoiets zeg ik niet als ik daar niet met collega's over heb gesproken, het WW-programma is geschreven."

Vervolgens hebben wij vanochtend begrepen dat minister Zalm vindt dat minister De Geus misschien wel voor de muziek uitloopt. Al met al is dit wel een investering in het vertrouwen van de burger.

Ik heb een vraag aan de minister van Economische Zaken. Opent dit kabinet nu de discussie over nieuwe aanpassingen van de WW, of is deze discussie gesloten?

Ik heb verder twee vragen aan de minister van Sociale Zaken. Geeft de minister van Economische Zaken, zo dadelijk aan het woord, nu de juiste uitleg van de opvattingen van het kabinet, en staat deze minister voor zijn woorden, dat de hervormingsagenda van dit kabinet compleet is?

Minister **De Geus**: Mijnheer de voorzitter. Het is goed dat wij hierover spreken. Minister Brinkhorst en ik hebben ons ook verstaan met collega Zalm, die in het nieuws was, en die als vice-premier en als minister van Financiën natuurlijk ook een heel belangrijke vakminister is op dit terrein.

Het WW-programma voor deze kabinetsperiode is geschreven. Verder is er een afspraak gemaakt in het kabinet om een advies te vragen aan de Sociaal-Economische Raad. De Kamer kent die adviesaanvraag, die in februari jongstleden is uitgegaan inzake de toekomstbestendigheid van de WW, in het licht van arbeidsmarktontwikkelingen, ontwikkelingen op het terrein van vut, WAO en bijstand, internationale vergelijking, financierbaarheid en financieringswijze, het streven naar vereenvoudiging van regelgeving en administratieve lastenverlichting, en de relatie tot levensloopregelingen.

Wij hebben het advies van de SER nog niet ontvangen. Zodra dat het geval is, zullen wij daarop als kabinet concluderen. Dat zal niet meer leiden tot ingrepen in de WW in deze kabinetsperiode, maar wij zullen als kabinet daaruit wel conclusies trekken. In die zin hebben wij in het kabinet afspraken gemaakt om verder te praten over de toekomstbestendigheid van de WW en blijven dus zowel de uitspraken van mijn collega's als die van mij volstrekt overeind.

Minister **Brinkhorst**: Voorzitter. Dit kabinet is een hervormingskabinet; daar staan wij voor, zoals vele andere kabinetten in Europa. Ik noem het kabinet in Duitsland, gesteund door SPD en GroenLinks, dat

maatregelen neemt die verder gaan dan de maatregelen die in Nederland worden genomen, ook op het terrein van de WW. Ik neem aan dat de heer Vendrik zich hierdoor aangesproken voelt. Er zijn in Duitsland grote protesten, net als in andere landen. Hervormingen ondervinden dus problemen, ongeacht de politieke kleur van een kabinet. Dit neemt niet weg dat hervormingen sociaal rechtvaardig moeten zijn; daarover zal het volgende week bij de algemene beschouwingen gaan. Tegen deze achtergrond is er geen enkele tegenspraak tussen de uitspraken die de heer Vendrik heeft geciteerd en de uitspraken van mijn collega De Geus.

Met de uitspraak "wij staan pas aan het begin" bedoel ik het volgende. De discussie in het land geeft aan dat wij nog aan het begin staan, het gaat om de uitvoering van de maatregelen die noodzakelijk zijn om op termijn groei te laten ontstaan en om ook voor een volgende generatie welvaart te garanderen. Deze uitspraak staat wat mij betreft recht overeind en hij is volstrekt in overeenstemming met de uitspraken van mijn collega's. Volledigheids halve citeer ik nog even uit de miljoenennota dat het kabinet wat de hoogte en de duur van de WW betreft het advies van de SER over de houdbaarheid van de WW afwacht. De problematiek van de WW komt pas aan de orde als VUT en pensioenen verder tot uitvoering worden gebracht. Gelet op de discussie die hierover nu wordt gevoerd, is het niet erg waarschijnlijk dat dit in de loop van deze kabinetsperiode zal gebeuren.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Ik moet in ieder geval uit de volgorde bij de beantwoording concluderen dat de minister van Economische Zaken gewoon voor zijn beurt gesproken heeft. Misschien kan hij ons uitleggen waar deze provocatie uit voortkomt. En sinds wanneer wacht de "hervormer pur sang" van Economische Zaken op de Sociaal-Economische Raad? Dat heb ik hem nog nooit zien doen en dat doet het kabinet in het algemeen ook niet, dus vanwaar deze provocatie? Hij gaat ineens terug in zijn hok door aan te geven dat hij wacht op de SER en dat er in deze kabinetsperiode geen besluit over zal worden genomen. Wat is er aan de hand?